

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

☒ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

**Доклад на Комисията до Европейския парламент и до Съвета
за прилагането в пчеларския сектор на мерките съгласно
Регламент на Съвета №1234/2007¹⁾**

Резюме

Чл. 187 от Регламент на Съвета №1234/2007 установяващ обща организация на пазарите за земеделска продукция и налагащ специфични мерки за някои земеделски продукти гарантира, че на всеки 3 години ще се изготвя доклад за Европейския парламент и за Съвета за въвеждането на мерките, касаещи пчеларския сектор.

Настоящият доклад е пети по ред и отразява прилагането на националните програми за развитие на пчеларските програми в държавите-членки (ДЧ).

Всички държави-членки са оповестили за национални пчеларски програми, за периодите 2008-2010 и 2011-2013г. Това показва силния интерес, въпреки, че пчеларския сектор в Европа е малък, доминиран основно от пчелари-непрофесионалисти, които срещат сериозни предизвикателства, в частност с изгубването на пчелни семейства, нарастваща себестойност на продукцията и евтин внос.

През 2011г. продукцията на мед в света по данни на Международната организация по прехраната (FAO) възлиза на 1 636 000 тона. Наблюдава се бавно устойчиво нарастване на количествата за последните 10 години (без 2007 и 2009г.). Най-голям производител е Китай с 446 000 тона (27,3%), следван от ЕС с 217 000 тона (13,3%). Други големи производители са Турция (с забелязващо се трайно нарастване на производството), Украйна, САЩ. В страните от Южна и Централна Америка се забелязва намаление на производството (рязък спад в продукцията на Аржентина от 2005г. насам).

Около 1/5 от цялото производство се търгува на международните пазари. Износа в света се колебае между 300 000 и 360 000 тона в различните години, като средно е 335 000 тона. Китай увеличи износа и е най-големия износител за послениет 4 години

със около 100 000 тона за 2011г. Аржентина е втория износител, но количествата са намалели, като за 2011г. се касае за около 72 000 тона. Европейския съюз и САЩ са най-големите вносители на пчелен мед.

Според ЕВРОСТАТ, през 2011г. в ЕС са произведени 217 000 тона мед. Забелязва се бавно увеличение на продукцията през последният 10 години, с положителни и отрицателни вариации за всяка година (в зависимост от времето).

Цената на меда зависи от вида и качеството на меда, както и от типа на продажбите. Меда за консумация (85% от продавания в ЕС мед) достига по-високи цени в сравнение с меда за преработка. Монофлорния мед също реализира по-високи цени. По отношение на типа на предлагане се забелязва, че по-високи цени се достигат при директната продажба от пчеларите на консуматорите. Втората най-добра опция е предлагане на мед магазинната мрежа, а третия вариант е продажба на цехове за преработка и дистрибутори. Голямата част от меда се продава директно (от пчеларите на консуматорите) – това е свързано и с факта, че пчеларството в ДЧ в голямата си степен е непрофесионално.

Европейския съюз е нетен вносител на мед, тъй като собственото производство покрива едва 61,6% от консумацията. Консумацията на мед е доста стабилна през годините с около 0,700 кг на глава от населението.

Трите най-големи производителя на мед в ЕС са Испания, Германия и Румъния с производство за 2011г. съответно 34 000, 25 831 и 24 127 тона. Други важни производители са Унгария (19 800 тона), Франция (16 000 тона), Гърция (14 300 тона), Полша (13 369 тона) **(по данни на МЗХ през 2011 година у нас е добит 9 592 тона пчелен мед. Производството му намалява с 9,5% в сравнение с 2010 година. Броят на пчелните семейства намалява с 10,7% спрямо предходната година и достига 547 676 броя)²⁾.**

Европейският съюз от 2000г. насам внася между 120 000 и 150 000 тона мед годишно. През 2012г. в ЕС са внесени 149 248 тона мед, главно от Китай (63 961 тона, 43%), следван от Аржентина (22 344 тона). Вноса от Китай нараства от 2008г. основно заради ниската цена, докато вноса от Аржентина намаля. Мексико е третия по големина доставчик на мед (21 249 тона), четвърта е Украйна (8 949 тона). Най-големия вносител за 2012г. сред ДЧ е Германия с повече от 1/3 от цялото количество за 2012г.

Средната цена за вноснич мед нарстна от 2010г. и през 2012г. достигна 2,08 € за килограм. Китайският мед е с най-ниска цена от около 1,44 €. Приблизителните цени на

вносния мед от различните доставчици са: 1,83 € за Украйна, 2,23 € за Аржентина и 2,44 € за Мексико.

Експорта от ЕС от 2010 година нараства до 14 275 тона през 2012г. (+33%), въпреки, че все още е под 7% от производството. Основните дестинации от 2010г. насам са Швейцария, Япония, Саудитска Арабия и САЩ. Главните износителки от ЕС са Германия и Испания. Цената на изнесения мед нараства от 2010г. и през 2012г. достигна 5,14 € за килограм. Така разликата между цените на вноския и изноския мед е широка и е около 3 € за килограм. Обяснението е, че експортния мед е основно качествено пакетирани, докато вноса се състои от големи обеми евтин мед в големи контейнери, предназначен за смеване и за хранителната индустрия.

Основната задача на програмите е да подобрят условията за производство и търговия с пчелни продукти в ЕС. В тази връзка са отчетени 6 мерки: техническа помощ за внедряване на нови техники, превенция на вароатозата, опростяване на подвижното пчеларство (и м/у ДЧ), анализа на меда, възстановяване на кошери (вкл. предлагане на майки) и използване на приложни науки.

През 2010г. в ЕС са регистрирани 506 038 пчелари, от които едва 5,2% (26 318) се считат за професионални пчелари (с по над 150 кошера). През същата година в ЕС са се отглеждали 13 985 091 кошера (семејства), от които 5 659 551 (40%) са на професионални пчелари. Отчетен е факта, че няма задължение в общностното законодателство за регистрация на кошерите, а събраните данни не са еднотипни за различните ДЧ. Не е забелязана връзка м/у отглеждания брой кошери в ДЧ и произведените количества мед.

По отношение на вароатозата е упоменато, че всички ДЧ използват мерки за нейния контрол. Това се дължи на факта, че заболяването е ендемично в ЕС и се касае за най-важното третиране на срещу отпадането на пчелните семејства. От друга страна това е сравнително скъпо третиране и представлява 10-20% от производствените разходи при различните пчелари. Най-силно тези мерки са застъпени в Испания, Унгария и Полша.

Техническата помощ също е застъпена във всички ДЧ. Основните ползватели на тази мярка са Италия, Гърция, Франция, Германия, Чехия, Полша и Испания.

Опростяването при подвижното пчеларство продължава да е на трето място от мерките, като формира 16-20% от разходите.

Възстановяването на кошерите е на четвърто място и за 2012г. изразходва 16% от бюджета в сравнение с 19% за 2010г. Най-големите ползователи са Румъния, България и Полша.

Най-големи средства за използване на приложни науки в пчеларството използва Франция (1,4 млн. евро за 2012г.).

При анализа на меда се забелязва тенденция за намаляне на средствата от ДЧ (6% за 2010г., 4% за 2011г. и 3% за 2012г.), като за България се наблюдава увеличение на средствата за 2011г. и 2012г. в сравнение с 2010г.

Анализа на мерките показва, че продължаването им има косвен положителен ефект за развитието на селските райони и за околната среда. Чрез намаление на разходите, включително подпомагане приходите на пчеларите, ще се подпомогне пчеларството в селските райони, което е от особена важност за опрашването и за земеделието.

Направено е заключението, че националните пчеларски програми целят да подобрят производството и търговията с мед в ЕС. Във всички ДЧ се извършва подпомагане на пчеларството, което е маловажно по отношение на производството, но жизнено важно за земеделието заради опрашването.

Комисията ще продължи да подобрява ефикасността на съществуващите мерки, търсейки възможностите за единоредствие на мерките в пчеларството и на програмите за развитие на селските райони.

Литература:

1) https://www.google.bg/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&ved=0CDkQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.riigikogu.ee%2Findex.php%3Fop%3Ddemsplain%26page%3Dpub_file%26file_id%3D24554f03-e9b9-4090-b078-471510eed0b2%26&ei=AWAXUsXGKsaEtAaf64GIAQ&usg=AFQjCNFqZPL6HPoq0z9ZfQziEEBcOgANoQ&sig2=70sMWqSpyvVs_38bqrMtAw&bvm=bv.51156542,d.Yms
(REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on the implementation of the measures concerning the apiculture sector of Council Regulation (EC) No 1234/2007)

2) http://www.mzh.government.bg/MZH/Libraries/%D0%96%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8A%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE2012/RA189_Publication-BeesHoney2011.sflb.ashx

Д-р Георги Чобанов
23.08.2013г.